

UNIVERSITETI I TIRANËS
FAKULTETI I HISTORISË DHE FILOLOGJISË
DEPARTAMENTI I ARKEOLOGJISË DHE TRASHËGIMISË KULTURORE

PROGRAMI I LËNDËS
Drejtimi: Arkeologji dhe Trashëgimi Kulturore

TITULLI I LËNDËS: HYRJE NË ARKEOLOGJINË HISTORIKE

Pedagogu: Prof.As.Dr. Artan Puto
Ngarkesa: 4 ECTS (30 leksione, dhe 15 seminare)
Lloji i lëndës: Lëndë me zgjedhje
Programi i studimit: bachelor
Viti/Semestri : III/I

EKSTRAKT

Arkeologjia historike në kuptimin më të gjerë është studimi i materialit arkeologjik dhe burimeve të shkruara të shoqërive që përdorin shkrimin. Kursi analizon disa prej zhvillimeve kryesore të arkeologjisë historike si disiplinë duke u fokusuar në problematikën teorike dhe gjithashtu atë metodologjike.

Në pjesën e dytë merren në konsideratë raste konkrete studimore të kontekstit shqiptar duke u përqëndruar tek problematikën, që kjo fushë studimi relativisht e re ka në kontekstin shqiptar. Duke ndjekur rend kronologjik, katër prej periudhave më domethënëse të kontekstit shqiptar si ajo antike, bizantine, otomane dhe industriale, konsiderohen me raste konkrete ku ballafaqohet konteksti arkeologjik me të dhënat e shkruara.

TEMAT:

LEKSION 1. Studimi i arkeologjisë historike si disiplinë.

LEKSION 2. Mënyrat e identifikimit të artefakteve historike.

LEKSION 3. Debatet kryesore teorike në arkeologjinë historike

LEKSION 4. Burime të shkruara kundrejt materialit arkeologjik.

LEKSION 5. Sfidat e studimeve të shumëfishta (të dhënat gojore, arkivat, kultura vizuale dhe arkeologjia).

LEKSION 6. Si të kritikojmë në mënyrë analitike studime të ndërthuara.

LEKSION 7. Konteksti shqiptar: Të dhënat e shkruara dhe burimet arkeologjike të periudhës antike.

LEKSION 8. Rast studimor: Apolloni, Durrah, Burint

LEKSION 9. Konteksti shqiptar: Të dhënat e shkruara dhe burimet arkeologjike të periudhës Bizantine

LEKSION 10. Rast studimor: Lezha, Durrës.

LEKSION 11. Konteksti shqiptar: Të dhënat e shkruara dhe burimet arkeologjike të periudhës Otomane.

LEKSION 12. Rast studimor: Berat, Elbasan, Gjirokastrë.

LEKSION 13. Konteksti shqiptar: Të dhënat e shkruara dhe burimet arkeologjike të periudhës Industriale.

LEKSION 14. Rast Studimor: Elbasan dhe Fier.

LEKSION 15. Përfundime

FORMA E KONTROLLIT DHE VLERËSIMIT

FREKUENTIMI:

70% pranisë në seminare e domosdoshme.

15 % e notës përfundimtare nga prania dhe angazhimi gjatë kursit apo seminareve

KONTROLLI I VAZHDUESHËM:

Testi 1 i pjesshëm në javën e 6-të (10% e notës përfundimtare)

Testi 2 i pjesshëm në javën e 10-të (15% e notës përfundimtare)

25 % e notës përfundimtare.

DETYRA E KURSIT:

Detyrë kursi ose konspekt i një teksti apo autori ose ese nga 3- 5 faqe format A4, Times Neë Roman, madhësia e shkrimit 12, hapësira mes rreshtave 1.5)

20 % e notës përfundimtare

KONTROLLI PËRFUNDIMTAR:

Një test përfundimtar në javën e 16-të të kursit pas kryerjes së 15 javëve të një semestri

40 % e notës përfundimtare

DETYRIMET E STUDENËVE PËR LËNDËN

Frekuentim i rregullt në leksione.

Frekuentim i detyruar në të paktën 70% të seminareve të lëndës.

Përgatitja e një ese-je nga 3-5 faqe format A4, Times Neë Roman, madhësia e shkrimit 12, hapësira mes rreshtave 1.5.

Pjesëmarrje në testet e pjesshme gjatë semestrit.

Testi (provimi) përfundimtar (i fundit të smestrit)

LITERATURA:

1. Seasholes, Nancy S (1988) "On the Use of Historical Maps " in Documentary Archaeology in the New World, Mary C. Beaundry, ed., pp. 92-118. Cambridge : Cambridge University Press
2. Monmonier, Mark (1991) "Chapter : maps for Political Propaganda," in How to Lie with Maps, 2nd Edition, pp.87-112. Chicago and london : The University of Chicago Press.
3. Rodriguez, Clara E. (2000) " Chapter 4 : Whites and Other Social races," in Changing Race : Latinos, the Census, and the History of Ethnicity in the United States, pp. 65-86. New York and london : New York University Press.
4. Wilkie, Laurie (2000) " Second Time Around : A look at Bottle Reuse," in Approaches to Material Culture Research for Historical Archaeologists, david R. brauner, ed., pp. 175-88. The Society for Historical Archaeology.
5. *Historia e Popullit Shqiptar*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë – Instituti i Historisë, vëll. I, bot. Toena, Tiranë 2002 (Pjesa e dytë – Mesjeta)
6. Aleks Buda, *Shënime historike*, vëll. I-II, Tiranë 1986.
7. Aleksandër Meksi, “Monumentet mesjetare të kultit dhe rrënjët e tyre në antikitetin e vonë”, *Konferenca Kombëtare për formimin e popullit shqiptar, të gjuhës dhe të kulturës së tij*, bot. Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë 1988.
8. Aleksandër Meksi, “Të dhëna për historinë e hershme mesjetare të Shqipërisë (fundi i shek. VI – fillimi i shek. IX)”, *Iliria 1* (1989).
9. Aleksandër Meksi, *Arkitektura mesjetare në Shqipëri, shek. VII-XV*, bot. 8 Nëntori, Tiranë 1983.